

Ενότητα 5^η

ΘΕΜΑ: «Γιατί πιστεύεις ότι **οι άνθρωποι αγαπούν την ειρήνη και απεχθάνονται τον πόλεμο** ; Να καταθέσεις τις απόψεις σου σε ένα κείμενο **200 – 300 λέξεων**».

Πρόλογος → Αγάπη ανθρώπων για την ειρήνη και απέχθειά τους για τον πόλεμο. Αναγκαιότητα ύπαρξης ειρήνης και εξάλειψης των πολέμων σε κάθε γωνιά της γης.

1^η παράγραφος → **Τα αγαθά της ειρήνης**

- ο Αίσθημα **ασφάλειας** και **σιγουριάς**, καθώς δεν κυριαρχεί ο φόβος του θανάτου.
- ο Στις διαπροσωπικές σχέσεις των ανθρώπων κυριαρχούν ο **σεβασμός**, η **κατανόηση** και η **αλληλεγγύη**.
- ο Ο άνθρωπος είναι μια **υγιής** και **ολόπλευρη προσωπικότητα** χωρίς τραυματικές εμπειρίες.
- ο **Πρόοδος** και **ευημερία** της κοινωνίας.
- ο Ο **πολιτισμός** αναπτύσσεται σε όλους τους τομείς – επιστήμες, τέχνες, γράμματα – εφόσον ο άνθρωπος είναι ελεύθερος να εμπνευστεί και να δημιουργήσει.
- ο **Πολιτιστικές ανταλλαγές** ανάμεσα στα κράτη.
- ο Ανάπτυξη της **οικονομίας**, αφού μειώνονται οι δαπάνες για πολεμικό εξοπλισμό.
- ο Ενίσχυση της **δημοκρατίας** και του **διαλόγου**.
- ο Διάδοση της **ανθρωπιστικής παιδείας** και **ηθικών αξιών**, όπως η δικαιοσύνη, η αγάπη για το συνάνθρωπο.
- ο **Επικοινωνία** και **συνεργασία** ανάμεσα στα **κράτη** για την αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων π.χ. περιβαλλοντική καταστροφή, αφού δεν υπάρχουν συγκρούσεις και ανταγωνισμοί.

2^η παράγραφος → **Οι συνέπειες του πολέμου**

- ο Χιλιάδες άνθρωποι **πεθαίνουν** στο πεδίο της μάχης, στα στρατόπεδα συγκέντρωσης ή από τις αρρώστιες και την πείνα.
- ο Ο **άμαχος πληθυσμός** – γυναίκες, γέροι και παιδιά – αναγκάζεται να εγκαταλείψει την εστία του και να γίνουν **πρόσφυγες**.
- ο Παιδιά μένουν **ορφανά** από τον ένα ή και από τους δύο γονείς και καταλήγουν να μεγαλώνουν σε ορφανοτροφεία.
- ο Τα θύματα του πολέμου **τραυματίζονται ψυχικά** και κουβαλούν σε όλη τους τη ζωή τις οδυνηρές εμπειρίες.
- ο Τα **παιδιά** εξοικειώνονται με τη **βία** και τα **όπλα**. Χάνουν την αθωότητά τους και από θύματα μετατρέπονται σε στυγνούς τιμωρούς.

- ο Κυριαρχεί το μίσος, η οργή και η επιθυμία για εκδίκηση.
- ο **Ανασφάλεια, αβεβαιότητα και απαισιοδοξία**. Ο άνθρωπος ενδιαφέρεται μόνο για την επιβίωσή του και μετατρέπεται σ' ένα «θηρίο» χωρίς αισθήματα.
- ο Στις διαπροσωπικές σχέσεις επικρατούν η **καχυποψία** και η **απομόνωση**, ο **ρατσισμός** και οι **προκαταλήψεις**, ο **φόβος** για το ξένο ή το διαφορετικό .
- ο Όχι ανάπτυξη αλλά **οπισθοδρόμηση**. Οι τέχνες και οι επιστήμες στασιμοποιούνται. Τα σχολεία κλείνουν.
- ο **Μνημεία πολιτισμού καταστρέφονται** μέσα στη βαρβαρότητα του πολέμου.

Επίλογος → Χρέος όλων μας να διατηρήσουμε και να περιφρουρήσουμε την ειρήνη. Υποχρέωση να μεταδώσουμε την αγάπη μας γι' αυτήν στα παιδιά μας και στις επόμενες γενιές, καθώς δεν είναι αυτονόητο αγαθό.

ΕΙΡΗΝΗ - ΠΟΛΕΜΟΣ

Η ειρήνη είναι ένα από τα βασικότερα αγαθά, η επικράτησή της συμπεριλαμβάνεται στις ευχές των ανθρώπων διαχρονικά. Από την άλλη, οι πόλεμοι έχουν συνοδεύσει την ανθρώπινη ιστορία σε όλες της τις περιόδους.

Τα τελευταία χρόνια συμβαίνουν διεθνώς μεγάλες αλλαγές που δίνουν νέα μορφή στο παγκόσμιο σκηνικό. Συνέπεια αυτών των αλλαγών είναι οι νέες εκρήξεις πολέμων που καθιστούν και στις μέρες μας την ειρήνη επισφαλή.

Έτσι δημιουργούνται **νέοι κίνδυνοι**:

ο νέες εστίες πολέμου δημιουργούνται στον πλανήτη (πχ. σε Λιβύη, Συρία, Ουκρανία)

ο οι πολεμικοί εξοπλισμοί αυξάνονται

ο νέα φονικά όπλα μαζικής καταστροφής επινοούνται από τις πολεμικές βιομηχανίες (πχ. βιολογικά όπλα, πυρηνικά κλπ.)

ο πληθαίνουν οι τρομοκρατικές ενέργειες

Αιτίες πρόκλησης πολέμου

- ο Τα αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα των ισχυρών (εδαφικές διεκδικήσεις, οικονομικός ή πολιτικός έλεγχος) συχνά οδηγούν σε ένοπλες συγκρούσεις.
- ο Η βιομηχανία όπλων είναι μια από τις μεγαλύτερες παγκόσμια και έχει σημαντική επιρροή στη λήψη των αποφάσεων διεθνώς. Η πρόκληση εντάσεων είναι γι' αυτήν κερδοφόρα επιχείρηση, αφού συνδέεται με την πώληση όπλων.
- ο Φιλόδοξοι πολιτικοί ηγέτες επιδίδονται σε επεκτατικούς πολέμους για να αυξήσουν την επιρροή τους και να ικανοποιήσουν τις φιλοδοξίες τους.
- ο Χώρες με οικονομική ισχύ επιλέγουν τον πόλεμο για να επιδείξουν την ισχύ τους στις αδύναμες χώρες και να επιβάλουν την πολιτική τους.
- ο Ο πόλεμος επιλέγεται από ηγέτες όταν θέλουν να αποπροσανατολίσουν την κοινή γνώμη από τα μεγάλα προβλήματα που την απασχολούν. Η εφεύρεση ενός εχθρού μεταθέτει το κέντρο βάρους από την εσωτερική πολιτική κατάσταση σε εξωτερικά ζητήματα.

Συνέπειες του πολέμου

- ο Απώλεια ανθρώπινων ζωών, αναπηρίες, σοβαρά προβλήματα υγείας, όχι μόνο κατά τη διάρκεια των συρράξεων αλλά ακόμη και στις επόμενες γενιές.
- ο Με τη μείωση του πληθυσμού πλήττονται ανεπανόρθωτα όλοι οι τομείς της οικονομίας και του πολιτισμού.

- Καταστροφή της οικονομίας των χωρών που εμπλέκονται στον πόλεμο, λόγω των υλικών καταστροφών και της σπατάλης μεγάλων ποσών σε πολεμικές ανάγκες. Το εμπόριο, η γεωργία, η βιομηχανία δεν αναπτύσσονται με αποτέλεσμα την υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου, τη φτώχεια και την ανεργία.
- Καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος από τη χρήση χημικών ή πυρηνικών όπλων. Η καταστροφή που συντελείται δε γνωρίζει σύνορα και οι επιπτώσεις της μπορεί να διαρκέσουν πολλές δεκαετίες (π.χ. τερατογενέσεις).
- Αναλφαβητισμός, καταστροφή μνημείων και έργων του πολιτισμού.
- Μεγάλοι πληθυσμοί αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους γιατί κινδυνεύουν και να ζήσουν ως πρόσφυγες σε ξένη χώρα με αβέβαιο μέλλον.
- Ανασφάλεια, σύγχυση και φόβος κλονίζουν την ψυχική ισορροπία των ανθρώπων που βιώνουν έναν πόλεμο και δημιουργούν ψυχικά τραύματα που τους ακολουθούν και στην περίοδο της ειρήνης.
- Ο πόλεμος εξαχρειώνει ηθικά τον άνθρωπο, τον υποβιβάζει στην κατάσταση του θηρίου. Προκειμένου να επιβιώσει, και σε καθεστώς ανομίας και βίας, καταφεύγει σε πράξεις απάνθρωπες, που ποτέ δε θα σκεφτόταν σε περίοδο ειρήνης. Ενισχύονται έτσι επικίνδυνα κοινωνικά φαινόμενα, όπως η εγκληματικότητα και η παρεμπόδιση της ομαλής λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Η αξία της ειρήνης

- Η ειρήνη ενισχύει το αίσθημα ασφάλειας του πολίτη, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη γαλήνη και την ψυχική ηρεμία του.
- Θέτει τις προϋποθέσεις για μόρφωση και πνευματική ανάπτυξη. Σε περίοδο ειρήνης καλλιεργούνται και αναπτύσσονται οι τέχνες, οι επιστήμες, τα γράμματα.
- Συμβάλλει στη οικονομική πρόοδο, αφού διευκολύνει τις συναλλαγές, το εμπόριο, την παραγωγική δραστηριότητα.
- Καλλιεργούνται κοινωνικές αρετές, όπως η αλληλεγγύη και ο αλληλοσεβασμός.
- Ξεπερνιούνται οι εθνικές διαφορές και οι ρατσιστικές προκαταλήψεις, με συνέπεια την αρμονική συνύπαρξη των λαών, ενώ τα προβλήματα επιλύονται με διεθνή συνεργασία και διάλογο.

Τρόποι διασφάλισης της ειρήνης και τις αποτροπής του πολέμου

- Η ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των πολιτών και η άσκηση πίεσης προς τις κυβερνήσεις για την παύση των συρράξεων, τον περιορισμό των εξοπλισμών και το μελλοντικό αφοπλισμό.
- Η παροχή ανθρωπιστικής παιδείας στους νέους μέσω της εκπαίδευσης. Με την αντικειμενική προσέγγιση της Ιστορίας, ο μαθητής θα μπορέσει να κατανοήσει τις

ολέθριες συνέπειες του πολέμου και θα αντιληφθεί την αλληλένδετη σχέση ειρήνης και προόδου.

- Η ενεργοποίηση των μέσων ενημέρωσης που μπορούν να καταδείξουν τη φρίκη του πολέμου, ευαισθητοποιώντας το κοινό για τον αγώνα υπέρ της ειρήνης.
- Οι πνευματικοί ηγέτες έχουν χρέος να παραδειγματίζουν με τη στάση τους και να συμμετέχουν σε κάθε καταδίκη του πολέμου θεωρητική ή έμπρακτη.
- Η προώθηση του διαλόγου ως μοναδικού μέσου επίλυσης διαφορών μεταξύ κρατών.
- Επικράτηση των διεθνών κανόνων δικαίου, σεβασμός των ανθρώπινων δικαιωμάτων, ενεργοποίηση του Ο.Η.Ε. και των άλλων ανθρωπιστικών οργανώσεων για την παύση των πολεμικών συρράξεων και την αποτροπή νέων.

Ειρήνη – Πόλεμος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σε καιρούς ειρήνης οι άνθρωποι ευημερούν και προοδεύουν. Αντίθετα, σε περιόδους πολέμου έρχεται η οπισθοδρόμηση, η καταστροφή και η δυστυχία. Οι άνθρωποι πολεμούν μεταξύ τους από την αρχή της ιστορίας και δεν έχει υπάρξει εποχή που να μη διεξάγεται κάποιος πόλεμος. Όμως, είναι απαραίτητο να αντιμετωπιστεί αυτό το φαινόμενο και να επικρατήσει η ειρήνη.

ΑΙΤΙΑ ΠΟΛΕΜΟΥ

- **Οικονομικοί λόγοι.** Έθνη, λαοί, κράτη από την ανάγκη της επιβίωσης διεκδικούν τους φυσικούς πόρους από χώρες που τους κατέχουν.
- **Ενεργειακοί λόγοι.** Η οικονομική ανάπτυξη των λαών εξαρτάται από την ύπαρξη του πετρελαίου. Έτσι κάποιες χώρες προσπαθούν να επιβάλουν τους δικούς τους όρους στις τιμές και τη διανομή του πετρελαίου. Έτσι είναι αναπόφευκτη η σύγκρουση.
- **Εθνικοί λόγοι.** Λαοί καταπιεσμένοι ξεσηκώνονται, ξεγείρονται, γιατί δεν έχουν το δικαίωμα της ύπαρξης και της εθνικής ανεξαρτησίας ή αυτοδιάθεσης.
- **Ο ιμπεριαλισμός των Μεγάλων Δυνάμεων.** Χρησιμοποιούν μηχανές καταστροφής, όπλα μαζικής καταστροφής, για να έχουν τις περιοχές στις οποίες έχουν συμφέροντα κάτω από τον έλεγχό τους.
- **Η έξαρση του εθνικισμού.** Ο εθνικισμός και ο φυλετισμός προκαλεί πολέμους. Όλοι θέλουν να επικρατήσουν και με διάφορα προσχήματα ξεκινούν οι πόλεμοι.
- **Η ανάπτυξη των εξοπλισμών.** Τα περισσότερα κράτη προσπαθούν να αναπτύξουν την πολεμική τους βιομηχανία. Έτσι οι πολεμικές βιομηχανίες έχουν συμφέροντα, όπως η αύξηση των πωλήσεών τους, και γι' αυτό πολλές φορές προκαλούνται πόλεμοι.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΠΟΛΕΜΟΥ

- **Η εξαθλίωση** του ανθρώπου: ο άνθρωπος χάνει κάθε ηθική αξία και φραγμό κατά τη διάρκεια του πολέμου. Ο καθένας χάνει ακόμη και τον εαυτό του είτε για το συμφέρον είτε για την επιβίωσή του.
- **Η απώλεια της ανθρωπιάς:** ο άνθρωπος καταστρέφει μέσα του οποιοδήποτε στοιχείο εξευγενισμού. Ο πόλεμος εξαγριώνει τον άνθρωπο και τον γυρίζει πίσω στην εποχή του προγόνου-φονιά.
- **Η καταστροφή της ψυχικής ισορροπίας** του ανθρώπου: ο πόλεμος δημιουργεί βαθιά και ανεπούλωτα ψυχικά τραύματα.
- Ο πόλεμος **εξασθενεί την οικονομία**, αφού τα πάντα υπολειπονται: η γεωργία, το εμπόριο, η αλιεία, η βιομηχανία, ο τουρισμός. Επίσης, γίνονται τεράστιες **υλικές ζημιές**, όπως βομβαρδισμοί, ανατινάξεις, λεηλασίες.
- Ο πόλεμος **αποδεκατίζει την ανθρωπότητα** με βίαιους θανάτους, επιδημίες, λιμούς. Αφήνει πίσω του σακατεμένα κορμιά, ανήμπορους ανθρώπους,

αρρώστους. Σφαγές αμάχων, καταστροφές κατοικημένων περιοχών.

- ☐ Ο πόλεμος **εμποδίζει την ομαλή λειτουργία των πολιτειακών και κοινωνικών θεσμών**, αφού δυσλειτουργούν όλες οι κρατικές υπηρεσίες.
- ☐ **Εμποδίζεται** η επαφή και η επικοινωνία των λαών.
- ☐ **Χωρίζεται** η γη σε στρατόπεδα συμμάχων και αντιπάλων.
- ☐ Καλλιεργείται κλίμα **δυσπιστίας και μίσους** ανάμεσα στους λαούς.
- ☐ Ο πόλεμος προκαλεί **στασιμότητα και οπισθοδρόμηση** του πολιτισμού, ενώ η παιδεία παραμελείται και εμποδίζεται η ανάπτυξη των τεχνών και επιστημών.

ΓΙΑΤΙ ΠΡΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΕΙ Η ΕΙΡΗΝΗ

- ☐ Σε καιρό ειρήνης προστατεύεται αποτελεσματικά η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η ατομική ελευθερία, ενώ τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι σεβαστά από όλους. Αντίθετα, ο πόλεμος που είναι βίαιος δάσκαλος διδάσκει την ωμότητα, την περιφρόνηση προς τις ηθικές αξίες, την έλλειψη σεβασμού στις ανθρώπινες αξίες γενικότερα.
- ☐ Με την ειρηνική συνύπαρξη οι λαοί θα μπορέσουν να συνεχίσουν την πολιτιστική τους πρόοδο. Η ειρήνη και η ασφάλεια είναι ευνοϊκές για την ανάπτυξη των τεχνών και των γραμμάτων.
- ☐ Ο άνθρωπος μόνο με την ειρήνη μπορεί να αισθανθεί ασφαλής, για να ονειρευτεί, να οραματιστεί, να κάνει σχέδια για το μέλλον, να έρθει σε επαφή με την ανθρωπιά του.
- ☐ Η ειρήνη εξασφαλίζει τη δικαιοσύνη, γιατί σε καιρό πολέμου επικρατεί το δίκαιο το ισχυρότερου, ενώ ο αδύνατος χάνει το δικαίωμα της ύπαρξης σε αξιοπρεπή και ανθρώπινα πλαίσια.
- ☐ Η επικράτηση της ειρήνης θα σημάνει και το τέλος για την παράλογη παραγωγή των εξοπλισμών. Έτσι θα εξοικονομηθούν τα απαραίτητα χρήματα για την άμεση ανακούφιση των χωρών του τρίτου κόσμου. Παράλληλα, θα διατεθούν περισσότερα χρήματα στους τομείς της υγείας, παιδείας και κοινωνικής πρόνοιας.
- ☐ Η ειρήνη πρέπει να επικρατήσει μέσα από τη συνειδητοποίηση του παραλογισμού του πολέμου. Ο πόλεμος οδηγεί την ανθρώπινη κοινωνία με μαθηματική ακρίβεια στην αυτοκαταστροφή της και στον αφανισμό του ανθρώπου. Προκαλεί την υποδούλωση, τη δουλεία, την έχθρα, το κυνήγι του κέρδους.
- ☐ Τέλος, η ειρήνη αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για την οικονομική ανάπτυξη των λαών, για την καλλιέργεια των σχέσεων συναδέλφωσης μεταξύ τους, για μια ποιοτικότερη ανθρώπινη ύπαρξη.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Για την πραγμάτωση της ειρήνης πρέπει να προσπαθήσουν όλοι οι άνθρωποι, όλα τα κράτη, ώστε η ανθρωπότητα να ευημερεί και να προοδεύει. Με τον πόλεμο δε λύνονται τα προβλήματα, παρά μόνο διαιωνίζονται, ενώ προκαλούνται και άλλα, ίσως μεγαλύτερα.

Στη σημερινή εποχή, σε παγκόσμιο επίπεδο, τα διάφορα κράτη προτιμούν να επιλύουν τις διαφορές που δημιουργούνται μεταξύ τους με τη δύναμη των όπλων, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται συνεχώς καινούριες εστίες πολέμου. Αυτή η κατάσταση καθιστά εύθραυστη την παγκόσμια ειρήνη, παρόλο που τα τελευταία χρόνια γίνονται μεγάλες προσπάθειες για τη μείωση των πολεμικών εξοπλισμών ή την ολοκληρωτική κατάργησή τους.

Αφού προσεγγίσετε την έννοια της ειρήνης και το ρόλο που αυτή παίζει σε παγκόσμιο επίπεδο να αναφερθείτε στους λόγους που κάνουν την ειρήνη σήμερα επικεφαλής και να επισημάνετε τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να παγιωθεί. Πιστεύετε πως θα μπορούσε να γίνει πραγματικότητα το όραμα μιας παγκόσμιας ειρήνης;

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ-ΟΡΙΣΜΟΙ:

Ειρήνη: είναι η κατάσταση φιλίας, αμοιβαίας κατανόησης, αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπων ή λαών, με σκοπό την πορεία προς την πρόοδο και την ευημερία, βασισμένη στο διάλογο και στις αξίες του ανθρωπισμού.

Πόλεμος: είναι η βίαιη και παράλογη επίλυση των διαφορών, που δημιουργούνται μεταξύ των ανθρώπων και των κρατών, με τη δύναμη των όπλων. Αυτός ο τρόπος επίλυσης των διαφορών οδηγεί αναπόφευκτα στη φρίκη, στην καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην αναστολή της προόδου σε κάθε τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ:

Αναφορά στη μεγάλη συμβολή της ειρήνης στην εξέλιξη και πρόοδο των ανθρωπίνων κοινωνιών σε όλα τα χρονικά στάδια από τα οποία πέρασαν. Η ειρήνη αποτέλεσε το σταθερό θεμέλιο πάνω στο οποίο στηρίχθηκε η δημιουργική προσπάθεια όλων των λαών. Στη σύγχρονη εποχή ο ξέφρενος ανταγωνισμός των εξοπλισμών από όλα σχεδόν τα κράτη καθιστά εύθραυστη την παγκόσμια ειρήνη και αποτελεί σοβαρή απειλή για την επιβίωση της ανθρωπότητας.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ ΓΙΑΤΙ:

1. Αποτελεί το σπουδαιότερο κρίκο συνοχής μεταξύ των ανθρώπων.
2. Παρακινεί τους ανθρώπους σε ειρηνικά έργα που συμβάλλουν στην πρόοδο και ευημερία της ανθρωπίνης παγκόσμιας κοινότητας.
3. Φέρνει σε επαφή τους λαούς όλης της γης και καλλιεργεί το διάλογο ως μοναδικό μέσο επίλυσης των διαφορών τους.
4. Ολοκληρώνει την ανθρώπινη προσωπικότητα καλλιεργώντας τα ανθρωπιστικά ιδεώδη.
5. Δίνει νόημα και περιεχόμενο στη ζωή του ανθρώπου.
6. Δημιουργεί το απαραίτητο κλίμα αγάπης και ασφάλειας, μέσα στο οποίο ο άνθρωπος μπορεί να γευτεί τους καρπούς της εργασίας του.

ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΚΑΘΙΣΤΟΥΝ ΕΥΘΡΑΥΣΤΗ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΙΡΗΝΗ ΣΗΜΕΡΑ:

1. Η κρίση όλων των αξιών που είναι πολύ έντονη στη σημερινή εποχή.
2. Ο φανατισμός σε οποιαδήποτε μορφή που δυναμιτίζει και δηλητηριάζει τις ανθρώπινες σχέσεις.
3. Οι ιμπεριαλιστικές και милитарιστικές τάσεις πολλών κρατών.
4. Οι στρατιωτικοί ανταγωνισμοί και η τελειοποίηση των όπλων μαζικής καταστροφής, που απορροφούν μεγάλα χρηματικά κονδύλια.
5. Η εμφάνιση συνεχώς καινούριων εστιών πολέμου σε πολλά μέρη του κόσμου, που υποσκάπτουν τη διεθνή συνεργασία και την παγκόσμια ισορροπία, μεγαλώνοντας τον κίνδυνο μιας παγκόσμιας πολεμικής σύρραξης.
6. Η έλλειψη του διαλόγου και η μη αναγνώριση από όλους τους ανθρώπους της μεγάλης αξίας του ως μοναδικού μέσου επίλυσης των διαφορών μεταξύ των κρατών.
7. Ο μεγάλος κίνδυνος ενός πυρηνικού ολοκαυτώματος που θα σημάνει και το τέλος της ανθρωπότητας.
8. Η μεγάλη διαφορά στην κατανομή του πλούτου μεταξύ των κρατών και των ανθρώπων. Αυτή η κατάσταση δημιουργεί κοινωνικές ανισότητες και γενικά πολλά προβλήματα.
9. Η παγκόσμια οικονομική κρίση και ειδικότερα η ενεργειακή κρίση, η οποία μπορεί να ανατρέψει την παγκόσμια ειρήνη.
10. Η γενικότερη κρίση που εμφανίζεται σε όλους τους τομείς του σύγχρονου πολιτισμού.
11. Οικονομικά συμφέροντα.

ΜΕ ΠΟΙΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΠΑΓΙΩΘΕΙ Η ΕΙΡΗΝΗ:

1. Με τη συνειδητοποίηση κάθε ανθρώπου ξεχωριστά της μεγάλης αξίας και σημασίας της ειρήνης για την παγκόσμια ανάπτυξη και πρόοδο.
2. Με τη χρησιμοποίηση του διαλόγου ως μοναδικού μέσου επίλυσης των διαφορών μεταξύ των ανθρώπων στις καθημερινές τους σχέσεις και των κρατών γενικότερα.
3. Με τη συμμετοχή σε φιλειρηνικά κινήματα και οργανώσεις που έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν πίεση στις πολιτικές ηγεσίες όλων των κρατών που λαμβάνουν τις σημαντικές αποφάσεις.
4. Με την ενίσχυση των πολιτικών εκείνων, οι οποίοι θα εργαστούν για να υπάρξει συνεργασία μεταξύ των κρατών και για να αποτραπεί ο εφιάλτης του πολέμου.
5. Με τη συμβολή των επιστημόνων, των πνευματικών ανθρώπων και γενικά όλων εκείνων που μπορούν να ενημερώσουν και να προβληματίσουν τους ανθρώπους για τους κινδύνους που διατρέχει η παγκόσμια ειρήνη.
6. Με την αφύπνιση των νέων που, αποτελώντας το μέλλον της ανθρωπότητας, θα πρέπει να αγωνιστούν, για να δημιουργηθεί μια κοινωνία στην οποία δε θα υπάρχουν οι σημερινές ανισότητες που αποτελούν κατάφωρη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
7. Με τη μείωση των πυρηνικών όπλων και τη σταδιακή κατάργησή τους (ύφεση, αποπλισμός).
8. Με την παροχή χρημάτων για την επίλυση των προβλημάτων που αποτελούν

πληγές του σύγχρονου πολιτισμού (φτώχεια, πείνα κυρίως στο λεγόμενο τρίτο κόσμο κ.τ.λ.) και όχι για την κατασκευή όπλων που μπορούν να φέρουν την καταστροφή.

9. Με την ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των κρατών μέσα από πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις.

10. Με την παιδεία.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Στο χέρι των ανθρώπων είναι το όραμα της παγκόσμιας ειρήνης να γίνει πραγματικότητα. Αν παραμείνει απλώς όραμα και ενδόμυχος πόθος, μπορεί να ξημερώσει κάποτε για την ανθρωπότητα η «επόμενη μέρα».

ΠΑΡΑΘΕΜΑΤΑ:

«Κανείς δεν είναι τόσο ανόητος, ώστε να προτιμά τον πόλεμο από την ειρήνη. Γιατί στην ειρήνη τα παιδιά θάβουν τους γονείς, ενώ στον πόλεμο οι γονείς τα παιδιά».

Ηρόδοτος

«Ο παιδαγωγός πρέπει να μαθαίνει στο νέο ν' αγαπά δύο πράγματα, την ειρήνη και την εργασία, και να μισεί ένα, τον πόλεμο».

Ανατόλ Φρανς

«Αν γίνει τρίτος παγκόσμιος πόλεμος, ο τέταρτος θα γίνει με πέτρες και με ρόπαλα».

Αϊνστάιν

ΘΕΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ:

Οι αμυντικοί και απελευθερωτικοί πόλεμοι θεωρούνται δίκαιοι, σε αντίθεση με τους επιθετικούς, και καλλιεργούν την εθνική συνείδηση, την αλληλεγγύη, την αγωνιστικότητα, τον ηρωισμό. Οι περισσότεροι άνθρωποι δικαιολογούν αυτές τις μορφές πολέμου και μάχονται ενάντια σε κάθε επεκτατικό και άδικο πόλεμο. Από την αρχαία εποχή η συντριπτική πλειοψηφία των ιστορικών και φιλοσόφων, μην παραβλέποντας το αγαθό της ειρήνης, δικαίωνε και σ' ένα ποσοστό δικαιολογούσε τον πόλεμο σαν αναγκαιότητα πολλαπλής μορφής (Ηρόδοτος, Δαρβίνος, Μαρξ, Νίτσε κ.α.).

Υπάρχουν και φιλοπόλεμοι που εφαρμόζουν τη ρήση των Ρωμαίων «αν θέλεις ειρήνη παρασκευάζε πόλεμο» και θεωρούν τον πόλεμο πηγή έμπνευσης στις τέχνες και τα γράμματα, πηγή δημιουργίας στις επιστήμες, αναγκαίο συστατικό εκτόνωσης και ψυχικής ισορροπίας, αναγκαιότητα, μέσο διατήρησης της οικολογικής ισορροπίας.

Πώς το σχολείο μπορεί να επηρεάσει τους μαθητές σε θέματα πολέμου και ειρήνης.

Πρόλογος –προσέγγιση.

Το σχολείο πρωτίστως ασχολείται με την κοινωνική ωρίμανση των νέων. Σκοπός του είναι διαχρονικά να αποκαθιστά τη σειρά των εννοιών και να προβάλλει τις σωστές και τις πρέπουσες αξίες, αυτές που θα προοδεύσουν και θα βελτιώσουν την κοινωνία. Από αυτή την άποψη και την εστίαση το σχολείο πρέπει να ξεκαθαρίσει στο μυαλό των μαθητών ποιες μορφές πολέμου είναι αποφευκτές, ποιες μορφές πολέμου προάγουν το άτομο, ποιες εικόνες ειρήνης είναι καταδικαστές και ποιες πλευρές της ειρήνης είναι επιθυμητές.

Παράγραφος 1^η.

Διαχρονική προσέγγιση του θέματος.

Είθισται στα ολοκληρωτικά καθεστώτα να επαινείται ο πόλεμος που συμφέρει το καθεστώς αλλά και η ειρήνη όταν και αυτή με τη σειρά της συμφέρει το καθεστώς. Σε αυτές τις περιπτώσεις η εκπαίδευση ακολουθεί την πολιτική και αναγκαστικά επαινεί ό,τι επαινεί το πολιτειακό καθεστώς. Από την εποχή, όμως, του Πλάτωνα πιστεύουμε ότι το σχολείο επιβάλλεται να λέει αλήθειες και κυρίως να αποκαλύπτει αλήθειες όπως αυτή που διέτύπωσε ο μεγάλος Αθηναίος φιλόσοφος όταν ισχυρίστηκε ότι: «δια την των πραγμάτων αιτίαν αεί οι πόλεμοι γίνονται».

Παράγραφος 2^η.

Τομείς δράσης του σχολείου σε θέματα πολέμου και ειρήνης.

Πλέον το σχολείο είναι μία σύνθετη εκπαιδευτική δυνατότητα. Διαθέτει παραδοσιακούς τρόπους διδασκαλίας αλλά και άλλους ακόμη πιο σύγχρονους (νέες τεχνολογίες, διαδραστικοί πίνακες). Επίσης, το σύνολο των σχολείων συμμετέχουν σε ποικίλα προγράμματα κινητικότητας, ελληνικά και ευρωπαϊκής σύμπραξης. Μέσα από όλες αυτές τις εστίες το σύγχρονο σχολείο μπορεί:

1. Σε ώρες διδασκαλίας να θίξει θέματα πολέμου και ειρήνης.
2. Σε αίθουσες νέων τεχνολογιών να προβάλλει ταινίες, ενημερωτικές εκπομπές, ανταποκρίσεις, διαχρονικά και σύγχρονα ερευνητικά προγράμματα που αφορούν πολέμους, ειρηνικές περιόδους, γνώμες ανθρώπων και σύγχρονες επισημονικές θεωρίες.
3. Το σχολείο μπορεί να συμμετάσχει σε προγράμματα, στα οποία οι μαθητές μέσα από συνεργασίες θα γνωρίσουν, θα ανταλλάξουν γνώμες και θα κατασταλάξουν σε θέματα πολέμου και ειρήνης.
4. Στους χώρους της σχολικής μονάδας μπορεί να έλθει κάποιος άνθρωπος των γραμμάτων ειδικός σε θέματα πολέμου και ειρήνης. Οι μαθητές σίγουρα θα ωφεληθούν μέσα από την ενημέρωση και τη συζήτηση που ακολουθεί μετά από τέτοιες συναντήσεις.
5. Κατά τη διάρκεια εορτών ή άλλων εκδηλώσεων μπορεί να υπάρξει ειδική αναφορά σε θέματα πολέμου και ειρήνης.

Παράγραφος 3^η.

Τι μπορεί να πει το σχολείο.

Γνωστή είναι η περίφημη φράση του μεγάλου Έλληνα Ηρακλείτου: «Ο πόλεμος πατήρ πάντων εστί». Ο Εφέσιος, βέβαια, εννοούσε τον πόλεμο ως διαλεκτική, ως αναζήτηση, ως ανάπτυξη του εσωτερικού ανθρώπου. Ως προσπάθεια του ανωτέρου εαυτού μας να καταφέρει τα όνειρά του για ένα κόσμο και για ένα άνθρωπο καλύτερο.

Οι μορφές του πολέμου όπως τις κληρονομήσαμε από το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο είναι κατακριτέες και απορριπτέες. Όμως και η ειρήνη μέσα από τη νωχέλεια και την τεμπελιά είναι το ίδιο απορριπτέα. Το σχολείο μέσα από τη γνώση μπορεί να τιθασεύσει τα κατώτερα πάθη και επιδιώξεις των νέων ανθρώπων. Μπορεί να τους εμβολιάσει με τις σωστές ορμές, αξίες, κινήσεις και σκοπούς. Πέρα από τον πόλεμο και την ειρήνη οι νέοι άνθρωποι πρέπει να «πολεμήσουν» να γίνουν αυτό που είναι, γι' αυτούς και την κοινωνία (Πίνδαρος). Τότε επέρχεται και η πραγματική κοινωνική και αιώνια ειρήνη.

Η προσφορά της δημοκρατίας και η διαμόρφωση δημοκρατικά σκεπτόμενων πολιτών.

Πρόλογος

Στη σύγχρονη εποχή απαραίτητη προϋπόθεση για τη λειτουργία κάθε ανθρώπινης κοινωνίας είναι η οργάνωσή της σε πολιτικό επίπεδο, εφόσον η συγκρότηση και η εξέλιξή της απαιτούν την εξεύρεση μεθόδων ρύθμισης των υποθέσεων που αφορούν σε όλους τους πολίτες. Το ιδανικό πολίτευμα για την εκπροσώπηση όλων των πολιτών και το καταλληλότερο για τη διακυβέρνηση ενός κράτους είναι η δημοκρατία.

Κύριο μέρος

Προσφορά δημοκρατικού πολιτεύματος στο άτομο και την κοινωνία:

- ☐ ελευθερία λόγου και τύπου
- ☐ σεβασμός στη διαφορετικότητα
- ☐ ατομικά δικαιώματα και κοινωνικές ελευθερίες
- ☐ αξιοκρατία
- ☐ δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι
- ☐ κοινοβουλευτισμός
- ☐ ισότητα απέναντι στους νόμους.

Διαμόρφωση πολιτών με δημοκρατική συνείδηση:

- ☐ χρήση διαλόγου στη διδασκαλία και την αντιμετώπιση σχολικών προβλημάτων
- ☐ η οικογένεια πρέπει να ασχοληθεί με τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών και τη δημιουργία δημοκρατικής αντίληψης
- ☐ μόρφωση όλων των πολιτών

- προβολή από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης των αρετών του δημοκρατικού πολιτεύματος
- συνειδητοποίηση από πλευράς των πολιτών της αναγκαιότητας σεβασμού απέναντι στους νόμους
- διαμόρφωση ατόμων που θα ασχολούνται με τα κοινά και τα προβλήματα της χώρας.

Επίλογος

Από τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα ότι η δημοκρατία προσφέρει πολλά όχι μόνο σε κάθε άτομο ξεχωριστά αλλά σε ολόκληρη την κοινωνία και αποτελεί το βασικότερο παράγοντα για την πρόοδο και την εξέλιξη μιας χώρας, ώστε να καταφέρει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της κοινωνίας.

1. Η αξία της ειρήνης:

- ο Ευημερία, πρόοδος ανθρώπων και κοινωνίας.
- ο Ασφάλεια, αυτοπεποίθηση, πίστη στο μέλλον.
- ο Σεβασμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ύπαρξη ελευθερίας και δικαιοσύνης.
- ο Βελτίωση βιοτικού επιπέδου του ανθρώπου, προσπάθεια επίλυσης κοινωνικών προβλημάτων, δημιουργία δίκαιης και δημοκρατικής κοινωνίας.
- ο Άνθηση γραμμάτων και τεχνών, η επιστημονική έρευνα στην υπηρεσία του ανθρώπου.
- ο Συνεργασία, συναδέλφωση λαών, προώθηση διαλόγου ως μέσου επίλυσης των διαφορών.

2. Αίτια πολέμου:

- ο **Οικονομικά** → Τα συμφέροντα και ο ανταγωνισμός των εξοπλισμών / η ανάγκη πρόσβασης σε πηγές ενέργειας, σε πρώτες ύλες και ο έλεγχος των αγορών.
- ο **Πολιτικά** → α) Η ιμπεριαλιστική (επεκτατική) πολιτική ορισμένων κρατών, β) η προσπάθεια των υπερδυνάμεων να αποκτήσουν ηγεμονικό ρόλο στη διεθνή σκηνή.
- ο **Ιδεολογικά** → Ο εθνικισμός, ο θρησκευτικός φανατισμός και ο ρατσισμός.
- ο **Ηθικά** → Η ανθρώπινη απληστία, η έλλειψη ανθρωπιστικής καλλιέργειας, ο αμοραλισμός.
- ο **Άλλα αίτια** → α) Το πρόβλημα του υπερπληθυσμού (*αναζήτηση ξένων εδαφών*), β) προαιώνιος μίσος μεταξύ χωρών, γ) εμφύλιοι πόλεμοι (*σύγκρουση κοινωνικών τάξεων ή θρησκευτικών ομάδων*).

3. Συνέπειες πολέμου:

- ο Εγκλήματα κατά της ανθρωπίνης ζωής και της αξιοπρέπειας του ατόμου (*απώλεια ανθρωπίνων ζωών, τραυματισμοί, βασανιστήρια, πείνα κ.α.*).
- ο Ψυχολογικές επιπτώσεις στα άτομα που βίωσαν τη φρίκη του πολέμου, ανασφάλεια, πόνος, οδύνη.
- ο Υλικές καταστροφές, οπισθοδρόμηση χώρας, οικονομική εξαθλίωση.
- ο Απώλεια αξιών όπως η αγάπη, η ανθρωπιά, ο σεβασμός.
- ο Καταστροφή μνημείων και πολιτιστικής κληρονομιάς, αναστολή καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας.
- ο Οικολογική καταστροφή.

4. Τρόποι αποφυγής του πολέμου:

- ο Παραγκωνισμός συμφερόντων, ύπαρξη ανεκτικότητας, διαλόγου και σεβασμού με σκοπό την πρόοδο και ευτυχία.
- ο Επικράτηση δικαιοσύνης και δικαιότερη κατανομή των αγαθών.
- ο Ενεργός συμμετοχή των πνευματικών ανθρώπων και προσπάθεια υπεράσπισης των ιδανικών της ειρήνης.
- ο **Διεθνείς οργανισμοί** → Προσπάθειες για ειρηνική επίλυση των διαφορών μεταξύ των λαών και τήρηση του διεθνούς δικαίου.
- ο **Παιδεία** → **α)** Ανθρωπιστικό χαρακτήρα, **β)** ανύψωση πνευματικού επιπέδου, **γ)** γνωριμία και επαφή με τους άλλους λαούς (*πολυπολιτισμική κοινωνία*), **δ)** καλλιέργεια οικουμενικής συνείδησης, **ε)** εξάλειψη στερεοτύπων / σεβασμός προς τον συνάνθρωπο.
- ο **Μ.Μ.Ε.** → Ευαισθητοποίηση κοινής γνώμης.
- ο Επιστήμη, τέχνη, αθλητισμός.